

До разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.094
Хмельницького університету управління та права
імені Леоніда Юзькова
29013 м. Хмельницький, вул. Героїв Майдану, 8

ВІДГУК

**офіційної опонентки докторки юридичних наук, доцентки
ПОПОВИЧ Терезії Петрівни на дисертацію
ЗАХАРКЕВИЧА Володимира Васильовича на тему:
«Правовий статус органів публічної адміністрації у сфері
забезпечення енергетичної ефективності»,
поданої на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії в
галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право**

Ступінь актуальності обраної теми дисертаційного дослідження.
Адміністративно-правове регулювання у сфері енергетичної ефективності є однією з тих галузей, в якій доктринальний розвиток науки адміністративного права суттєво відстає від потреб практики. В умовах, коли Закон України «Про енергетичну ефективність» 2021 року суттєво переформатував систему суб'єктів управління у відповідній сфері, а наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури № 1163 від 21 грудня 2023 року запровадив принципово нові процедурні механізми на місцевому рівні, науці адміністративного права ще не вдалося запропонувати системного теоретичного осмислення наведених трансформацій. Дисертація ЗАХАРКЕВИЧА Володимира Васильовича є першим у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексним дослідженням, що заповнює цю прогалину.

Актуальність теми зумовлена й глибокою міждисциплінарністю предмета: правовий статус органів публічної адміністрації у сфері забезпечення енергетичної ефективності неможливо дослідити без одночасного врахування конституційно-правових засад місцевого самоврядування, принципів бюджетного федералізму, технічного регулювання та права Євросоюзу. Вітчизняна доктрина адміністративного права традиційно досліджувала ці аспекти розрізнено, що і породжувало компетенційні прогалини та колізії, виявлені у дисертації.

Не менш важливим чинником актуальності є часовий проміжок дослідження: дисертант охоплює нормативні зміни 2023–2024 років,

зокрема набрання чинності Директивою (ЄС) 2024/1275 про енергетичні характеристики будівель, оновленим Регламентом (ЄС) 2018/1999 про управління Енергетичним Союзом, а також Регламентом (ЄС) 2024/1689 (AI Act), що лише нещодавно набрав чинності. Дослідження актів такого рівня актуальності в українській адміністративно-правовій науці є відносно новим явищем.

Окрім того, зазначимо, що дане дисертаційне дослідження виконано відповідно до наукової теми Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова на 2017 – 2026 роки «Управлінські та правові засади забезпечення сталого розвитку України як європейської держави» (державний реєстраційний номер 01178U000103), наукової теми кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова «Правові засади організації та здійснення публічної влади» (номер державної реєстрації 0123U102955) та згідно з планом науково-дослідної роботи Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова 28 жовтня 2022 року (протокол № 6).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість наукових положень досягається насамперед через логічну послідовність застосування обраної методологічної системи. Ядром методологічного підходу є доктринальна модель компетенції як поєднання предметів відання і владних повноважень, яку дисертант коректно розмежовує та послідовно застосовує протягом усього другого розділу. Це забезпечує відтворюваність висновків і можливість їх верифікації шляхом безпосереднього звернення до джерельної бази.

Достовірність фактологічних тверджень забезпечується послідовним зверненням до первинних нормативних джерел. Зокрема, виявлені цифрові показники фактичного стану енергетичної інфраструктури є верифікованими відповідно до даних Публічного звіту Держенергоефективності, а не запозичені з вторинних джерел, що є ознакою методологічної коректності. Дисертант обґрунтовано кваліфікує спірні цифри через конструкцію «за оцінками», уникаючи необґрунтованої категоричності.

Заслуговує на особливу увагу структурна цілісність роботи: три розділи формують не просто тематичні блоки, а взаємопов'язаний аналітичний матеріал, в якому кожен наступний розділ логічно ґрунтується

на висновках попереднього. Нормативні вимоги, встановлені у першому розділі, слугують стандартом оцінки компетенції органів у другому; виявлені у другому розділі компетенційні прогалини безпосередньо зумовлюють реформаторські пропозиції третього. Така побудова роботи свідчить про зрілість наукового мислення дисертанта.

У першому розділі особливого наукового значення набуває виявлена термінологічна прогалина: відсутність у чинному законодавстві України самостійного легального визначення категорії «енергоємність», попри те що цей показник є ключовим для кількісного вимірювання ефективності державної політики. Дисертант переконливо доводить, що ця прогалина ускладнює узгоджене застосування юридичного та економічного інструментарію оцінки результатів.

У другому розділі заслуговує на особливу підтримку комплексний аналіз подвійного інституційного статусу Секретаріату Енергетичного Співтовариства – органу, що є одночасно наглядачем за виконанням зобов'язань і фідучіарним управителем Фонду підтримки енергетики України. Дисертант коректно кваліфікує цей дуалізм як структурний потенційний конфлікт інтересів із позицій адміністративно-правової теорії, уникаючи при цьому необґрунтованих звинувачень, що є ознакою наукової зваженості.

Окрему позитивну оцінку заслуговує аналіз правового статусу місцевих револьверних фондів як інструменту самофінансування місцевої енергетичної політики, а також запропонована дисертантом класифікація форм реалізації компетенції органів місцевого самоврядування у досліджуваній сфері: нормотворчої, розпорядчої, договірної, установчої та представницько-координаційної.

У третьому розділі особливо цінним є дослідження правового режиму регіональних офісів декарбонізації та енергоефективності як якісно нового інституційного механізму, побудованого не на владних повноваженнях, а на координаційно-методологічній функції. Дисертант переконливо доводить, що відсутність у цих офісів статусу юридичної особи та власних владних повноважень є свідомим функціональним вибором, що відповідає принципу субсидіарності. Оформлення дисертації відповідає вимогам чинного законодавства.

Ступінь апробації та впровадження результатів дисертаційної роботи. Результати дослідження ЗАХАРКЕВИЧА Володимира Васильовича були належним чином апробовані. Основні теоретичні та практичні положення й результати дослідження висвітлено у п'яти публікаціях, з яких три – статті у наукових фахових виданнях України. Результати дослідження

мають практичне значення для правотворчої діяльності у сфері адміністративного, енергетичного та муніципального законодавства, а також для правозастосовної практики органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є авторською науковою працею, що відповідає критеріям наукової новизни. Серед положень, що заслуговують на особливу підтримку, виокремимо такі.

По-перше, дисертант вперше в адміністративно-правовій науці застосовує тричленну систему оціночних критеріїв (когерентність, ієрархічність, повноцінність) до характеристики державної політики у сфері енергоефективності і на цій підставі встановлює системну вразливість ознаки «повноцінності» – факт, що підтверджується конкретними емпіричними даними про хронічне недофінансування Фонду енергоефективності. Цей висновок є методологічно коректним і практично значущим.

По-друге, заслуговує підтримки авторська концепція «м'якого обов'язку» щодо розроблення муніципального енергетичного плану: юридично передбачений обов'язок без встановленої відповідальності за його невиконання є теоретично самостійною категорією, що збагачує понятійний апарат науки адміністративного права в частині класифікації повноважень.

По-третє, вагомим теоретичним здобутком є авторська модель тріади МЕП–ПДСЕРК–СЕМ як оптимальної управлінської архітектури місцевої енергетичної політики. Принципова цінність цієї моделі полягає у виявленні функціонального розподілу між трьома документами (стратегічний, операційний, моніторинговий рівні) та їх процедурної пов'язаності, що є відсутнім у чинному законодавстві та потребує закріплення.

По-четверте, дисертант переконливо обґрунтовує необхідність адаптації режиму «систем з високим ризиком» Регламенту (ЄС) 2024/1689 (AI Act) до систем штучного інтелекту, що управляють об'єктами комунальної енергетичної інфраструктури. Це є першим в українській адміністративно-правовій науці системним розглядом AI Act у контексті управління публічною інфраструктурою.

Інші наукові положення, сформульовані в дисертації та в опублікованих працях дисертанта, також містять елементи наукової новизни та сприяли науковому пізнанню проблематики, охопленої предметом дослідження.

Таким чином, результати дисертаційного дослідження (у тому числі відображені у наукових публікаціях здобувача) мають необхідний рівень наукової новизни, а проведене дослідження завершується логічними та послідовними висновками.

Дисертаційне дослідження містить відповідні посилання на використані джерела, дотримано законодавство про авторські права, надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності. Вказане свідчить про дотримання здобувачем засад академічної доброчесності.

Оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, необхідно відмітити, що наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані ЗАХАРКЕВИЧЕМ Володимиром Васильовичем, є належним чином обґрунтованими та характеризуються високим ступенем наукової достовірності, оскільки базуються на чинному законодавстві України, актах ЄС та достатньо повній літературній базі. Вищезазначене свідчить про практичну значимість дисертаційного дослідження.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Водночас окремі положення мають дискусійний характер або потребують додаткового обґрунтування.

1. Дисертант у підрозділі 2.1 застосовує тричленну систему ознак належної державної політики і доходить висновку, що ознака «повноцінності» є системно вразливою через суттєве недофінансування. Разом із тим поняття «повноцінності» у роботі охоплює лише матеріально-ресурсний вимір. Хотілося б почути думку автора про те, чи не є окремим виміром «повноцінності» наявність дієвого механізму виконання та моніторингу виконання державної політики, адже у підрозділі 3.2 дисертант виявляє ще одну вразливість – відсутність обов'язку операторів систем розподілу надавати дані для муніципального енергетичного плану, що є операційним, а не фінансовим дефіцитом. Чи варто розширити поняття «повноцінності» на цей вимір?

2. У підрозділі 3.3 дисертант характеризує Таксономію сталого фінансування Євросоюзу (Регламент (ЄС) 2020/852) як де-факто обов'язковий стандарт для всіх проєктів, що залучають зелені облігації чи кошти Ukraine Facility. При цьому у роботі не здійснено аналізу того, яким чином органи місцевого самоврядування можуть практично підтвердити відповідність своїх проєктів критерію «Не завдавай суттєвої шкоди» (DNSH), зокрема в умовах відсутності завершеної системи енергетичної паспортизації будівель в Україні (лише 7,75 відсотка будівель бюджетної сфери сертифіковано). Хотілося б почути позицію дисертанта: чи є відсутність повноцінної бази енергетичних паспортів практичним бар'єром

для доступу національних органів місцевого самоврядування до інструментів зеленого фінансування, і які правові заходи він пропонує для подолання цього бар'єру?

Викладені зауваження мають дискусійний характер і жодним чином не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження. Вони спрямовані на поглиблення наукового діалогу під час публічного захисту.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження **ЗАХАРКЕВИЧА Володимира Васильовича** на тему «Правовий статус органів публічної адміністрації у сфері забезпечення енергетичної ефективності» є самостійною кваліфікованою науковою працею. Представлені у дисертації положення науково обґрунтовані, а здобувач на належному рівні виконав поставлене наукове завдання та оволодів методологією наукової діяльності.

Дисертаційне дослідження **ЗАХАРКЕВИЧА Володимира Васильовича** відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), пунктам 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), є завершеною самостійною науково-дослідною роботою, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукове завдання, що має істотне значення для розвитку науки адміністративного права, а його автор – **ЗАХАРКЕВИЧ Володимир Васильович** заслуговує на присудження освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Офіційна опонентка:

докторка юридичних наук, доцентка,
професорка кафедри теорії та історії держави і
права юридичного факультету

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Терезія ПОПОВИЧ

